

OKÉNKO STOPAŘI

Pokračování ze str. 6

Loučení se školním rokem

Naposledy jsme se v letošním školním roce sešli 18. června, kdy jsme tento školní rok ukončili malým táboráčkem. Tento školní rok je za námi a všichni jsem již mysleli jen na to, co nás čeká o prázdninách. Ano, je to vyvrcholení celoroční činnosti naší skupiny, a to tábor. Ale o tom až příště, takže si všichni užívejte prázdniny a hlavně během cestování a her myslíte na svoje zdraví. Nepřeceňujte své síly, nepouštějte se do zbytečně nebezpečných věcí, a si po prázdninách můžeme všichni říct: "bylo to super".

za PS Stopaři Stanislav Karban

Z HISTORIE

České divadlo v Horšovském Týně.

Počátky českého divadla v Horšovském Týně souvisí se vznikem Československa. Tehdy do oblastí osídlených Němci začali přicházet čeští úředníci, aby na tamních úřadech spravovaných státem posílili vliv ústřední vlády v Praze (tato migrace se netýkala místních samospráv). Poněvadž Horšovský Týn byl od roku 1850 sídlem politického okresu, kde kromě státních institucí jako správa okresu, soud, berní, pozemkový a katastrální úřad a pošta, fungovala také vojenská posádka a četnictvo, vznikla tu záhy početná česká minorita. Ta rozšířená o rodinné příslušníky tvořila koncem 30. let přes čtyři sta členů. A také tu vznikla česká škola, zpočátku ovšem „menšinová“, neboť k prvnímu zápisu v září 1919 bylo přihlášeno pouze 16 dětí.

Český živel přinesl do města potřebu vlastních společenských organizací; vznikl tu Sokol a Národní jednotu pošumavská. Z iniciativy kantorského sboru při české škole se zrodil i pokus nastartovat ve městě také ochotnické divadlo. Podle záznamů ve školní kronice se už od poloviny 20. let realizovala každým rokem žákovská představení, povětšinou školní besídky k různým výročním národního charakteru (vznik republiky, narozeniny TGM, české legie v Rusku a podobně), a také pohádky, například „Honzíková dobrodružství“, „Kašpárek a strejda Škrhola“ (režíroval sám pan ředitel Antonín Synek). V roce 1931 měla premiéru Kvapilova veršovaná pohádka „Princezna Pampeliška“, což byl výrazný kvalitativní posun.

Nemalou zásluhu o české ochotnické divadlo v Horšovském Týně měla učitelka Anna Poláková (1910-1999), která nastoupila na zdejší českou školu na podzim roku 1931 a jejím prvním režijním počinem byla dramatizace Andersenovy „Sněhové královny“ v roce 1937. Konec všem snahám však učinila Mnichovská dohoda a nucený odchod Čechů z odstoupeného území. O této předválečné episodě je velice málo zpráv.

Po skončení války se s příchodem nových obyvatel znovu objevila snaha vzkrísit ve městě ochotnické dění. A povedlo se. Divadlo tu začali hrát sokolové, hasiči, školní mládež a podle záznamů v obecní kronice dokonce i místní svaz brannosti, pozdější Svazarm, a Charita. Bohužel archivní záznamy jsou velice stručné a až na

malé výjimky vůbec neuvádějí režijní vedení ani jména významných interpretů, a autory jen sporadicky.

Už v roce 1946 tu členové hasičského sboru uvedli Kvapilovu hru „Oblaka“, v listopadu téhož roku Tylovu sociálně laděnou hru „Pražská děvečka a venkovský tovaryš aneb Paličova dcera“ (patrně šlo ještě o původní, neupravenou verzi). Jednotu sokolská, kde Anna Poláková zastávala funkci předsedkyně dramatického odboru, se prezentovala taktéž dvěma inscenacemi: v říjnu byla uvedena Jiráskova „Vojnarka“ a o měsíc později, což je k nastudování hry neuvěřitelně krátká doba, hra „Otec svého syna“ od tragicky zahynulého Karla Poláčka. Tato hra se v pozměněné podobě znovu objevila na „týnských prknech“ o šedesát let později.

V následujícím roce uvedli Sokolové pohádku „Popelka“ a 20. září hru Olgy Scheinpflugové „Guayana“, s níž zvítězili v župní soutěži v Klatovech, a 26. října se uvádí pohádková hra „Poklad trpaslíků“, kterou zde uvedla blíže nespecifikovaná Charita (pravděpodobně dětský domov). Rok 1948, tak bohatý na politicko-společenské změny, uvádí pouze jednu premiéru, a to hru „Dnes poroučí tatínek“, kterou nastudoval místní Svaz brannosti. V roce 1951 uvedl dramatický odbor Sokola pod režijním vedením učitele Pelikána angažovanou hru „Z jednoho krajece“. Poté byl Jiří Pelikán přeložen na školu v Poběžovicích, kde se věnoval ochotnickému divadlu prakticky až do smrti v roce 1996. Tím záznamy v obecní kronice na víc jak deset let končí.

Jiný zdroj, školní kronika, uvádí žákovské představení nazvané „Pohádka o matce Zemi“, kterou pod vedením učitelky Kokešové sehrálo žactvo 12. prosince 1947. Pro velký úspěch se hra o dva dny později reprizovala pro dospělé diváky v městském kině, dobově přejmenované na „Kino Osvobození“. V roce 1953 byla uvedena pohádka „Jak se Honza králem nestal“, taktéž v žákovském nastudování. V tomtéž roce je zmínka o nastudování Jiráskovy „Lucerny“, šlo nejspíš o kantorskou aktivitu, neboť jsou zde jako herci uváděni pouze učitelé: Kohout, Dvořáková, Koptová a Sekotová.

Libuše Sekotová (1914 – 2005) atraktivní manželka ředitele dětského domova v Nové Vsi, byla jistě pro zdejší ochotníky jistě přínosem. Pocházela z Prahy; jako svobodná pózovala v módních ateliérech a pod dívčím jménem Procházková působila jako herečka v Barrandovských ateliérech. Hrávala ve

společnosti tehdejších filmových hvězd: H. Haase, J. Kohouta, T. Pištěka, R. Schránla, O. Korbelaře, H. Vítové či Z. Kabátové, také ztvárnila drobnější postavy v prvo-republikových filmech o mládeži. Po příchodu do Horšovského Týna se zapojila do společenského dění a několik let hrávala v ochotnickém divadle. Její zřejmě nejslavnější rolí byla postava Kněžny v Jiráskově „Lucerně“. Je škoda, že se nepodařilo využít jejího talentu a hereckých zkušeností v pozdějších letech, kdy se tu pod osvětovou besedou etabloval nový soubor.

Libuše Sekotová

Ochotnická činnost v druhé polovině 50. let značně ochabla, Sokol se stal součástí sjednocené tělovýchovy, učitelé i hasiči to vzdali a do pomyslné Těspidovy káry se na čas zapřáhl aktivní Svaz československé mládeže. Z velice stručných zmínek vyplývá, že dramaturgie se zaměřovala na současnou angažovanou produkci našich a sovětských autorů. Poněkud výjimkou bylo uvedení hry ze života mladých v předválečných časech od Marie Pujmanové „Předtucha“. Ovšem to už ve městě fungovala osvětová beseda, která podobné aktivity zastřešovala.

Po několikaleté pauze se počátkem 60. let František Polák snažil navázat na předchozí ochotnickou činnost. Se svou švagrovou Annou Polákovou, která se ujala nápovědy, sestavil při osvětové besedě nový tvůrčí tým složený ze skalních ochotníků a omladiny, a ujal se režie. Během tří let se tu